

DOLENSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtak - Posamezna številka 20 din - LETNA NAROČNINA 900 din, polletna 450 din, četrletna 225 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1800 din oziroma štiri ameriške dolarje - TEKOCI RACUN pri Narodni banki, podružnici v Novem mestu, številka 606-11/3-24

Štev. 30 (592)

Leto XII.

NOVO MESTO, 27. JULIJA 1961

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

Naš nepozabni praznik

Bil je in ostal bo naš veliki, nepozabni dan: dvajseta obletnica vstaje slovenskega ljudstva. V Ljubljani se nas je zbralo nad 300.000 Slovencev; vse jugoslovanske republike so nam prisrčno čestitale, z domov smo ponesli pozdrave in cvetje srcu naše revolucije, naši herojski Ljubljani. Mogočno je donela Internacionalna v slavnostno okrašenem Tivolskem parku, kjer je s tritisočglavo množico v tistem trenutku zadihal sleherni Slovenec. Nekdanji partizani in aktivisti, prvi borci in začetniki revolucije, mladina v brigadah in

mladi rod med starejšimi na ogromnem travniku, delegacije iz vse Jugoslavije, bratje z onstran meje iz Primorske in Koroške, pa predsedniki delavskih svetov vseh naših pomembnejših podjetij, na deset in sto tisoče proizvajalcev in graditeljev socializma iz mest in vasi - vsa ta pisana, v eno misel zlita množica je vzvalovala, ko je začel govoriti prvi komandant slovenske partizanske vojske Franc Leskošek-Luka.

Obudili smo spomine na začetek revolucije. Spet smo se spomnili, da je delavski razred pod vodstvom Komunistične

partije Jugoslavije stopil na čelo naših narodov za nacionalno in socialno osvoboditev. Pod vodstvom svoje Partije je bil slovenski narod organiziran v enotno, vsenarodno, množično borbena gibanje, ki je za ceno največjih žrtev in neomajno veščino v nepremagljivost ljudskih sil izbojevalo zmago in svobodo v trdni enotnosti narodov Jugoslavije. Nadaljnja graditev socialistične domovine, v kateri smo v šestnajstih letih po osvoboditvi dosegli ogromne uspehe, temelji na programu razvoja, v katerem bomo še bolj utrdili komunalni sistem ter delavsko in družbeno upravljanje. Pri vsem tem pa smo in ostajamo v prvih vrstah borcev za svetovni mir in še posebno smo ponosni, da bo zgodovinska konferenca nebloksovskih držav letos septembra prav v naši državi.

Znova je dolgotrajno pritrjevanje množice prekinilo tovariša Luko, ko je spregovoril o načelnosti in iskrenosti naše zunanje politike, ki jo tako odločno predstavlja tovariš Tito. Še dolgotrajnejše je bilo navdušeno ploskanje, ki je sledilo zaključnim besedam govornika, ko je dejal:

Tovarišice in tovariši! 22. julij, dan slovenske vstaje naj spominja vsakega državljanca in vsa bodoča pokolenja na veliki dan, ko je slovenski narod vzel orožje v svoje roke, na veličastno narodnoosvobodilno borbo in socialno revolucijo, na veliko trpljenje slovenskega naroda in vseh narodov Jugoslavije, na velike žrtve, ki jih je moral dati slovenski in ostali narodi Jugoslavije za svojo nacionalno in socialno osvoboditev. Spominja naj mladino in bodoča pokolenja, kako so se njihovi predniki hrabro borili in umirali, da bi oni bolje in srečneje živeli.

Spominja jih naj na vse žrtve, ki so padle za svobodo. Opozarja jih naj, da bodo gojili bratstvo in enotnost med narodi, da ne bo več vojne, da bo vladal mir v svetu.

Vsem tistim osvajalcem, ki so nas hoteli zaslužiti in ki zopet rožljajo z orožjem in se pripravljajo na vojno, naj bo 22. julij opozorilo, da živi na tej zemlji miroljubni narod in ljudje, ki se znajo takrat, kadar je njihova svoboda v nevarnosti tudi boriti za svojo svobodo in pravice, ne glede na žrtve.

Slava padlim herojem in borcem za našo svobodo!

Naj živi socialistična Slovenija v socialistični Jugoslaviji! Naj živi tovariš Tito!

»Na terenu Žužemberka so se borili borci od vsepovsod na Slovenskem: Ljubljanci, Gorenjci, Štajerci, Primorci in ostali. Na teh položajih so prešli kri borci ostalih narodov Jugoslavije: Crnogorci, Srbi, Hrvati in drugi. Tudi na tem kosčku naše zemlje se je v skupnem boju ustvarilo nepremagljivo bratstvo jugoslovanskih narodov. Tudi tukaj so največje žrtve, človeška življenja, kot visoka cena za svobodo vyražene v temelje naše socialistične domovine je med drugim dejal pred novim spomenikom v Žužemberku tovariš Janko Rudolf. V prvi vrsti pred spomenikom stoje: Franc Leskošek-Luka, Franc Pirkovič, Aleksandar Ranković, Miha Marinka, Vida Tomšič in Ivan Maček

Prisrčno srečanje na Bazi 20

Iz leta v leto je več obiskovalcev na Rogu. Partizanski objekti, zlasti Baza 20, bolnišnice, bunkerji in grobišča se uvrščajo med najbolj obiskovane točke na Dolenjskem.

Takih obiskov, kot je bil 22. julija popoldne, pa Rog se ni doživel. Po šestnajstih letih so se zbrali na Bazi 20 nekdanji prebivalci te zgodovinske postojanke, člani Glavnega štaba NOV in POS, Centralnega komiteja ZKS, Glavnega odbora Osvobodilne fronte in člani AVNOJ, borci in aktivisti, kurirji, stražarji in drugi. Tem so se pridružili še številni udeleženci proslave v Žužemberku, ki so izkoristili izlet tudi za obisk postojank na Rogu.

Nekaj sto ljudi, ki se je zbralo 22. julija popoldne na Bazi 20, je navdušeno pozdravilo številne predstavnike javnega in političnega življenja, ki so prišli na to partizansko srečanje. Med skalami in mogočnimi smrekami je odmevalo ploskanje in skandiranje »Marko, Marko...«, ko je po stezi prispel podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš Aleksandar Ranković z ženo. Malo predtem sta se prisrčno objela pred barako prvi komandant Partizanskih čet v Sloveniji in sedanjí podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Franc Leskošek-Luka in dr. Ivan Ribar. Ta je ob prihodu na Bazo 20, kjer je delal nekaj časa med vojno, vzkljnil: »Evo, pa sem spet pred svojim domom!« Med udeleženci pa so bili; prav tako predsednik Iz-

vršnega sveta LRS Boris Kraigher, predsednica Glavnega odbora SZDL Vida Tomšič, predstavniki bratskih republik Vlado Simić, Todor Vujašinović, Lepa Pijade, Vicko Krstulović in Eliseje Popovski, dalje stari znanci iz te baze, aktivisti in borci, člani Glavnega odbora SZDL in drugih organov, med katerimi smo videli dr. Marijana Breclja, Staneta Kavčiča, Josipa Vidmarja, Toneta Fajfarja, Jožeta Rusa, Toma Brejca in še druge, večino njih z družinami. Razumljivo, da so bili med njimi tudi predstavniki našega okraja, Okrajnega komiteja ZKS in SZDL ter drugih organizacij.

Mogočno so donele pod visokimi drevesi partizanske pesmi: Na jurji... Na oknu glej... Moja mitraljeza... in druge, ki jih je ubrano pel Invalidski pevski zbor pod vodstvom Radovana Gobca. Kmalu so pritegnili še drugi. Srečanje se je spremenilo v pravo partizansko svadenje, prežeto s stari tovariškimi vzdušjem. Priznani kvintet Ljudske milice iz Ljubljane »Skripači« je poskrbel za poskočne viže in razvedrilo. Vse točke kulturnega sporeda so udeleženci toplo pozdravili, zlasti pa pesem »Na oknu glej...«, pri kateri je pela solo Vanda Zihnerlova. Skoda, da je ob prihodu na Bazo 20, kjer je delal nekaj časa med vojno, vzkljnil: »Evo, pa sem spet pred svojim domom!« Med udeleženci pa so bili; prav tako predsednik Iz-

Bilo je lepo, vsem bo ostalo v prijetnem spomnu.

Zbori volivcev v novomeški občini

bodo od 15. julija do 15. avgusta. Volivci bodo pretrpeli problematiko solstva in vse, kar se tika reorganizacije šolstva, izvolili bodo nove šolske odbore in se temeljito pogovorili o ne-gospodarskih investicijah, predvidenih z letošnjim družbenim planom. Volivci v Novem mestu bodo razpravljali o tem, koliko komunalnih del je že opravljeno v mestu, volivci po vaseh pa bodo razpravljali o načrtu za razdelitev sredstev za popravilo cest in poti in potrdili načrt. Odborniki bodo volivcem dali pojasnila glede njihovih predlogov na zadnjih zborih, razen tega pa bodo volivci lahko načeli vsa vprašanja, ki jih zanimajo.

VREME

OD 27. VII. DO 6. VIII. 1961
Okrog 28. julija dvodnevno izboljšanje vremena, drugače bo do 1. avgusta prevladovalo deževno in hladno vreme. Po 1. avgustu izboljšanje, le okrog 5. avgusta bodo krajevne nevihte.
Dr. V. M.

Žužemberk: v svetel spomin na najslavnejše dni naše zgodovine

22. julija, na dan vstaje, je sprejel Žužemberk približno 30 tisoč delovnih ljudi, ki so prihili iz vse Slovenije na veliko slavo. Ob petih zjutraj so zadneli zvoki prečnih partizanskih koračnic, ki so jih za budnice igrale godbe. Nato je sledil program z vedro partizansko in narodno pesmijo, z nastopom godb in obeh pevskih zborov Svobode Dušan Jereb. Napovedovalec je med kratkimi odmoril bral spomine na boje in zmage partizanskih odredov, brigad in divizij v Suhi krajini, Bojni tovariši se že vrsto let niso videli, so se srečavali, objemali in poljubljali. Srečanja na trgu, pri paviljonih, pri plešičkih, srečanja v soncu in v senci... »Tone, kaj si res ti?« Prešeren smeh, krepak stisk in objem... Nekdanji partizani, borci revolucije, se na dan 20. obletnice vstaje srečujejo v svojem Žužemberku. Teško so ga prepoznali. Sprejeli jih je odet v zastave, v zelenje in cvetje, z zvaki glasbe, s prenovljenimi stavbami, vodovodom, asfaltno cesto, sprejeli jih je novi Žužemberk. Novi Žužemberk, za katerega je v letih revolucije steklo mnogo krvi.

V ozadju s Cviblja kipi v nebo veličasten spomenik, ki nosi na podstavku imena 1200 padlih junakov. Okoli spomenika se je ob pol desetih zbrala množica ljudi, ki je prihila na proslavo. Prekrila je pobočje Cviblja. Borci juršnih bataljonov XV. in XVIII. divizije stoje postrojeni ob spomeniku. Prišli so mnogi predstavniki političnega in kulturnega življenja, med njimi podpredsednik Izvršnega sveta FLRJ Aleksandar Ranković, predsednik Ljudske

Srečanje umetnikov s štirih celin v Kostanjevici na Krki

Prihodno nedeljo ob pol desetih popoldne bodo obiskovali kostanjeviške udeležence mednarodnega kiparskega simpozija umetniki iz Portoroka. Tako se bo zbralo pred kostanjeviško solo okoli dvajset umetnikov iz kakih petnajstih držav in štirih celin. Sprejem bo med pol deseto in deset uro in so povabljeni nanj tudi prebivalci Kostanjevice in okolice, zlasti pa mladina. Pred kratkim je bilo tako srečanje umetnikov v Portoroku. Umetniki so si medtem izmenjali misli in delovne izkušnje, hkrati pa so si ogledali lepote Slovenskega Primorja, kulturne spomenike in se seznanjali z našo državo ureditvijo. Zdej si bodo ogledali razen Kostanjevice in okolice tudi sedež občine Videm-Krško, Novo mesto, Bazo 20 in celotno dolino Krke, nakar bodo šli na ogled zbirke grafičnega Bienala in Baroka na Slovenskem.

in Eliseje Popovski, delegaciji zamejskih Slovencev iz Koroške in Trsta, predstavniki zavezniške vojaške misije pri Glavnemu štabu NOV in POS major Jones, predstavniki našega okraja in mnogi drugi. Slavnost je s kratkimi izbranimi besedami otvoril predsednik Okrajnega odbora SZDL Viktor Zupančič ter predal besedo podpredsedniku Glavnega odbora ZB narodnemu heroju tov. Janku Rudolfu, ki je v svojem govoru med drugim poudaril:

22. julij v letošnjem letu je dan, ko praznujemo 20. obletnico vstaje in ljudske revolucije, hkrati pa smo ga izbrali, da dostojno počastimo spomin na 1200 padlih borcev in aktivistov, ki so v Žužemberku in bližnji okolici v letih revolucije darovali svoja življenja. Postavili smo jim veličasten spomenik kot izraz globokega spoštovanja in hvaležnosti za to njihovo največjo žrtve. Postavili smo ga, da bo nas in prihodnje rodove spominjal na najtežje in najslavnejše dni naše zgodovine. Dvajset let je, kar so jugoslovanski narodi na poziv Partije prišli za orožje in pod njenim in Titovim vodstvom pričeli enak boj, v katerem so s krvjo pisali svojo resnično zgodovino. V boju, ki je zahteval mnogo življenj, je zrasla osvobodilna vojska, ki je razbila vse sovražnike in osvobodila domovino.

Tov. Janko Rudolf je nato orisal razvoj narodnoosvobodilnega gibanja v Žužemberku in v Suhi krajini in posebej poudaril to, da so bili v odredih, brigadah in divizijah NOV, ki so se borili v Suhi krajini, borci iz vseh delov Jugoslavije.

Ko se danes oddolžujemo

padlim za njihove žrtve, delamo to s ponosom in zavestjo, da smo izpolnili svetle ideje, za katere so darovali življenja. Resnični humanizem naše revolucije in graditev takega družbenega sistema, ki razvija človeka v popolno ustvarjalno osebnost, je bil in ostane osrednji smoter vseh naših žrtev in prizadevanj. Boja nismo bojevali zaradi nas samih, bil je pomemben prispevek v skupnem boju vsega človeštva proti fašizmu in zatiranju. Dali smo toliko žrtev, da upravičeno zahtevamo, naj se nikdar več ne ponove strahote vojne, taborišč in mučenj, ki jih je povzročil črni fašizem.

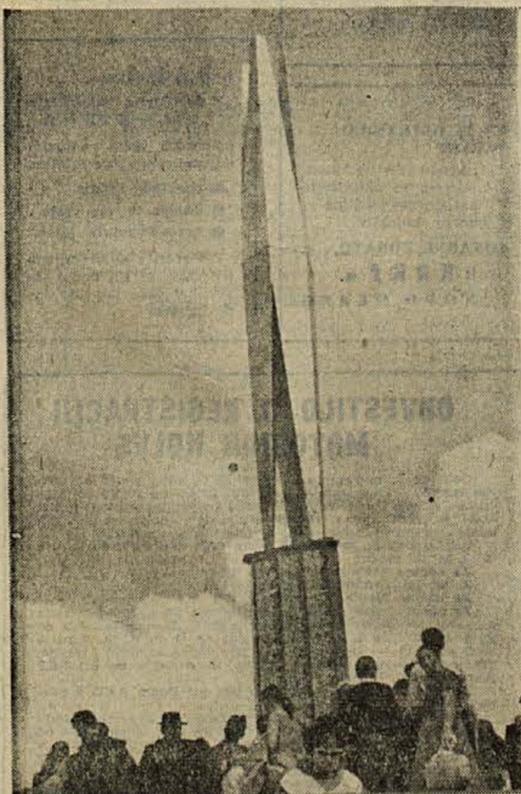
Po govoru Janka Rudolfa so ob zvokih žalne koračnice predstavniki organizacij in svojci padlih položili vence, častna četa JLA je izstrelila salvo, nato pa je ob spremljavi godbe LM zadonela pesem Invalidskega pevskega zbora iz Ljubljane. Po svečanosti na Cviblju se je v Žužemberku razvilo sproščeno ljudsko veselje in partizansko srečanje.

Obvestilo naročnikom in bralcem

Vsem naročnikom in bralcem našega tednika sporočamo, da bomo zaradi poletnih mesecev, dopustov v tiskarni in zaradi dejstva, da večina bralcev na deželi zdaj nima toliko časa za branje, izdali nekaj števk Dolenjskega lista v zmanjšanem obsegu. Zdej prihranjeni papir bomo porabili v jeseni in pozimi, ko bo zlasti v vaseh veliko več časa za branje in izobraževanje.

Prosimo vas, da vzamete naš ukrep z razumevanjem na znanje.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Množica ljudstva se je zgrnila krog novega spomenika, ki so ga odkrili v soboto popoldne na Cviblju nad starodavnim Žužemberkom. Nad 30.000 ljudi je počastilo 1200 borcev, padlih za svobodo v okolici središča Suhe krajine

Tako so začeli v Novem mestu

Stanovanjske skupnosti v Novem mestu so začele - Njihovi servisi so gospodinjstvom in hišnim svetom brez nevišnega čakanja opravili že kopico uslug - Dobra volja in iznajdljivost pogosto zaležeta več kot denar - Nekaj besed o tem, kar še pogrešamo

- Je pač tako, da se vam lonce preluknja tudi poleti, ko imajo kleparji največ dela. Strah in groza, če vam na primer popusti tesnilo v vodovodni pipi ali pa v izpiralniku na stranišču! Pravočasno dobiti vodovodnega instalaterja, to so sanje! In razne obrtne usluge, predvsem popravila! Koliko čakanja! O žehiti in pa o bolniku v hiši sploh ni, da bi človek govoril! Vrhu vsega pa še otroci, tisti prav majhni! S kakšno muko stakneš kje starejšo ženo, ki ti ga bo pazila, medtem ko si v službi!

Tako so še pred letom dni tarnale novomeške gospodinjce, saj so takšne težave takrat dušile nje in družine. Zdej je že bolje. Mnoge neviščnosti

je že odpravila in jih vedno uspešneje odpravlja STANOVANJSKA SKUPNOST.

Začetni saldo: 0

Minilo je nekaj časa, preden smo doumeli, kaj je stanovanjska skupnost. Nič čudnega, saj je bila popolna novost. Ko smo slišali, kaj vse so ponekod že naredili na tem področju, so črnogledi ugotavljali: pri nas ni denarja, ne bo šlo! Šlo pa je nazivle temu! Začeli smo s stanovanjsko skupnostjo, ki je obsegala področje vsega Novega mesta. Ker nikakor ni mogla zaživeti, smo jo razdelili na tri manjše skupnosti: na Center, Kandijo in Bršljin. Počasi so

začele ubirati prve, negotove korake. Sredstev res ni bilo, mnogi prizadevni državljani pa so jih nadomestili z dobro voljo, s požrtvovalnostjo in iznajdljivostjo. Najprej smo preživeli obdobje posvetovanj in razprav, ki niso nič škodila, nato pa pričeli delati. V Centru in v Kandiji imamo po letu dni že devet servisov in vsi imajo čez glavo dela. Le v Bršlinu se še vedno samo posvetujejo...

Najprej največja: Center

To je najstarejša stanovanjska skupnost v Novem mestu in hkrati naslednica prve, ki je obsegala vse mesto. Poslovati je pričela že lani. Krovsko-zidarski in vodovodni servis sta bila prvo »sodobno čudo«, ki je ponudilo skromne usluge Novomeščanom in hišnim svetom. Potrebe je bilo dovolj, zato se jima je pridružil lani novembra še elektroservis, letos pa so ustanovili tudi kleparskega.

Ko sem vprašal, kolikšen promet so ustvarili lani, so najprej rekli, da ne vedo. S knjigovodstvom je bilo lani nekaj težav. No, nazadnje smo le našli bilanco za leto 1960 in ugotovili, da je promet dosegel zavidljivo številko 2 milijona 700 tisoč dinarjev (v vseh servisih je zaposlenih vsega 8 delavcev!). Režijske ure so kaj različne, vendar ne previsoke: v elektroservisu 270 din, v vodovodnem 230 din; v kleparskem mojstrova ura 265, pomočnikova 240 dinarjev, v krovno-zidarskem pa 190 dinarjev.

V Germovi ulici je na dvorišču pri kemični čistilnici v prizidkih, in baraki in v majhnih prostorih, ki so nekoč morda služili za hleve ali shrambe orodja, »svet servisov«. Pogovor je potolekal največ v temnem prostoru, kjer sta pisarna in skladišče hkrati. V preteklem stoletju je najbrž bila tam spalnica stare, spoštovane novomeške družine. V tem starinskem okolju se trudi, diha (Nadaljevanje na 3. strani)

Videm - Krško: upoštevajmo potrošnika!

Ce želimo pogledati resnici v oči, potem lahko mirno trdimo, da preskrba z zelenjavo, sadjem in mlekom v mestu nazadnje. Prav tako je znano, da se zdavnaj niso izčrpale vse možnosti za večji razmah preskrbe prebivalstva. Kmetijska zadruga je sicer primorana nabavljati zelenjavo v Zagrebu in jo potrošniku prodajati po visoki ceni. Gospodinjé kritizirajo zaradi slabe kvalitete zelenjave in sadja. Ta kritika je po vsem upravičena. Zelenjavo bi morali uvrstiti v kategorije in določiti dejansko vrednost. Ljudje menijo, da bi bila ta rešitev najbolj pravilna. V mlekarini na Vidmu so nedavno prodajali breskve po 30 dinarjev kilogram, čeprav so bile že veličnoma gnile. Nekdo je vrgel salamo v Savo, ki jo je kupil v trgovini z zelenjavo v Krškem, ker si prodajalka ni umila umazan rok, ko mu jo je narezala. Prodajalna ne bi smela služiti hkrati za shrambo umazane dvokelesa in druge ropotije. In vse to se dogaja sredi mesta, v neposredni bližini občinske sanitarne inšpekcije.

jajo zadnje čase. Proti kršiteljem smo že in še bomo odločno ukrepali. Prepričan sem, da bomo naredili red. Le žal, da nam primanjkuje kvalificiranih prodajalcev.

»Mikarni sta bili redno in zadostno oskrbovani s kvalitetnim mlekom iz našega kmetijskega posestva v Zadovinku. Ker pa so zbolele štiri krave mlekarice, trenutno ne moremo zadostiti potrebam, vendar bo mleka čez en mesec dovolj. Vsekakor bi bila najbolj idealna rešitev trajne preskrbe prebivalstva z mlekom, če bi uredili in opremili mlekarino. Potrebe po gradnji sodobne mlekarne so za kraj že neodločljive. To potrebo pa kmetijska zadruga brez družbenih sredstev ni sposobna izvesti.

Kakšne so možnosti za izboljšanje preskrbe prebivalstva z zelenjavo in sadjem?

»Ker nismo imeli lastnega prevoznega sredstva, je bila nabava zelenjave in sadja zelo otežena. Sedaj smo končno

kupili tovorni avto, s katerim bomo nemoteno nabavljali vse potrebne. Sicer pa bomo pričeli prodajalne oskrbovati iz lastne vrtinarje.

Znano je, da je vsa leta možno šepala organizacija odkupa kmetijskih pridelkov. Kako bo to urejeno letos?

»Redni odkup sadja in ostalih kmetijskih pridelkov bo trikrat na teden v Vel. Trnu, na Raki, v Leskovcu in Zdobin. Zato bomo v kratkem kupili še en tovorni avto s prikolico. Tudi skladišče v Krškem in Vidmu sta dnevno odprti in prevzema ta vse pridelke.

Ali ste že pomislili na to, da bi bilo morda koristno uvesti v vaših prodajalnih neprekinjen delovni čas?

»Priznam, da o tem še nismo razmišljali, vendar je naša iskrena želja, potrošnika čim bolj zadovoljiti. Zaenkrat bomo uvedli enomesno poizkušnjo in, če bodo potrebe pokazale, bomo izpolnili tudi to željo naših potrošnikov.

Drago Kastelic

Še več dobrih traktoristov v sevniški občini

Proti koncu junja so se v Sevnici zbrali traktoristi, kmetijski strojniki iz Sevnice na ustanovni občni zbor sekcije kmetijskih strojnikov, Sekcija, ki ima že določene naloge in program dela, bo razvila svojo dejavnost v okviru kmetijskih združenj, ki bodo letos nabavile za okrog 27 milijonov raznih kmetijskih strojev. Prav zato bodo morale

kmetijske proizvajalne enote imeti veliko več dobrih in izboljšanih traktoristov. Te bo vzgajala sekcija. Poseben sklep sekcije tudi določa, da je treba v to organizacijo vključiti kmetijske strojnike vseh kmetijskih združenj sevniske občine. 9. julija so priredili prvo tekmovanje traktoristov, ki so se poskušali v oranju. V jeseni in pozimi bo sekcija pripravila tri enodnevné seminarje, na katerih se bodo njeni člani podrobneje spoznali z upravljanjem s kmetijskimi stroji in poslušali več predavanj o kmetijstvu. Sevnška sekcija kmetijskih strojnikov je torej prva sestavila delovni program in začela z raznim tekmovanjem.

-trm-

Trije slovenski filmi v Pulju

Od 28. julija do 5. avgusta bo v Pulju 8. festival jugoslovanskega filma. Predvajali bodo 16 filmov, ki jih je žirija ocenila kot primerne za konkurenco. Od slovenskih filmov bodo letos predvajali kar tri: režiserja Franceta Stiglicja »Balado o trobenti in oblaku«, Jožeta Babčiča »Veselite se Boštjana Hladnika« in »Ples v dežju«.

Kaj pravite o nekaterih ne-rednostih v naših prodajalnah?

»Tudi naša uprava obsoja vse tiste prodajalke, ki s malomarnim odnosom v službi in brez spoštovanja do potrošnika kvarijo ugled naših prodajal. Take nepravilnosti se zlasti dogaja

Delovni posvet

V torek so se zbrali na okrajnem odboru SZDL na posvet predsedniki in sekretarji občinskih odborov SZDL. V temletnji razpravi so predelali zaključke nedavnih občinskih konferenc in se pogovorili predvsem o tem, kaj je storišče in kaj se bo, da bi zaključke konferenc čim hitreje uresničili. Tudi o jesenski konferenca žena po občinah so govorili. Na teh naj bi pregledali problematiko žena in izvršitev nalog s pomladanskih konferenc. Na posvetu so obdelali tudi nekatera druga organizacijska vprašanja.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

V današnjem tedenskem notranjepolitičnem pregledu bomo bežno preleteli tele pomembne dogodke in pojave: priprave na občinske konference za družbeno aktivnost žena, ukrepe proti monopolističnim težnjam na trgu, pouk za prihodnjo turistično sezono in novo ureditev prometa z lesom.

Na aprilski konferenci žena Jugoslavije v Zagrebu so ustanovili Zvezno konferenco za družbeno aktivnost žena, do bile pa jo bodo tudi komuné in republike. Namen konference kot oblike dela ni, da bi krepili škodljive težnje po posebni ženski organizaciji. Njena naloga bo, da bo postavila najvažnejše probleme na dnevni red in jih obravnavala z vsemi, ki te probleme rešujejo, oziroma so jih dolžni reševati. Seznanjala bo javnost s problemi družbene aktivnosti žena, spodbujala

JESENI OBČINSKE KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENA

k skupnim dogovorom, ki jih bo vsak organ uresničeval na svojem terišču. K sodelovanju bo vabila posameznike, ustanove, organe in organizacije, ki bodo lahko kakorkoli prispevale k hitrejšemu reševanju perečih vprašanj. Konferenca bo imela svoje vodstvo, v katerem bodo morali biti razgledani družbeno-politični delavci. — V občinah bodo ustanovili konference jeseni. Na jesenskih konferencah, ki jih bodo sklicale organizacije Socialistične zveze, bodo obravnavali tiste probleme, ki so v posameznih občinah najbolj pereči. Ko bodo ustanovili konference v komunah, bo ustanovna konferenca za Slovenijo. S tem bo prenehala delovati Zveza ženskih društev, prav tako pa tudi komisije za družbeno dejavnost žena pri vodstvih Socialistične zveze.

Omembe vredno je novo besedilo 67. člena uredbe o trgovanju, ki gospodarskim organizacijam prepoveduje, da bi se med seboj sporazumevale o cenah na notranjem trgu, o kupnih in prodajnih pogojih, ki vplivajo nanje, o razdelitvi trga ter o drugih oblikah in pogojih poslovanja, če vodijo tako sporazumevanje k ustvarjanju monopolističnih teženj oziroma položaja na trgu. Izjema velja za sporazume, ki vplivajo na znižanje cen ali preprečujejo zviševanje cen, oziroma ki pripomorejo k ustavitvi cen in k boljši organizaciji blagovnega prometa — Organi tržne inšpekcije morajo razen drugih ukrepov vložiti prijavo za razveljavitev škodljivih sporazumov in izdati odločbo, s katero se do sodne odločbe ustavi njihova izvršitev. Uredba o trgovanju določa v takih primerih denarne kazni do 2 milijonov din za gospodarsko organizacijo in do 100.000 din za odgovorno osebo v tej organizaciji, zakon o združevanju pa za vsako udeleženo gospodarsko organizacijo do 4 milijone din, če se v okviru poslovnega tehničnega sodelovanja dogovarjajo o cenah, o razdelitvi tržišča ali o omejitvi proste konkurence.

Na sestanku z novinarji v Državnem sekretariatu za blagovni promet so ugotovili, da je turistični promet po predhodnih podatkih v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta v zastoju in znaten del gostinskih zmogljivosti neizkoriščen. To je v glavnem posledica visokih cen gostinskih storitev. Sedanje cene za tuje turiste so namreč previsoke. Tuji letujo predvsem v manjših krajih, kjer so pogoji ugodnejši. Letošnje izkušnje so potemtakem pouk za prihodnjo turistično sezono. Cene bodo morali objaviti že v avgustu, da bi se tuji turisti lahko pripravili. Novost v letu 1962 bo tudi ta, da bodo gostinske organizacije lahko sklepale dogovore brez posredovanja turističnih agenci. Ta oblika svobodnejšega poslovanja bo omogočila gostinskim organizacijam stvarnejše planiranje in boljše uporabljanje zmogljivosti za nastanitev tujih turistov.

Mimogrede naj omenimo priporočilo Zvezne gradbene zbornice gradbenim podjetjem in investitorjem, naj se pri prevzemu gradbenih del dogovorijo o predplačilu. Gradbena podjetja namreč ne bodo več dobivala kreditov za obratna sredstva in si bodo s predplačili zagotavljala obratna sredstva.

Sodeč po dosedanjih razpravah o delu poravnalnih svetov lahko pričakujemo poseben zakon, ki bo določil delovno področje teh ustanov in njihova pooblastila. Novi zakon bi imel samo značaj okvirnega predpisa in ne bi oviral razvoja teh institucij kot družbenih pravosodnih organov.

Na koncu naj še omenimo, da je izvedena nova ureditev prometa z lesom, s katero želijo doseči stabilizacijo na lesnem trgu in vskladiti medsebojne odnose cen z nedavnimi spremembami v gospodarskem sistemu. Z novim odlokom Zveznega izvršnega sveta, ki velja od 12. julija, je za najvažnejše gozdne sortimente uveden režim predpisanih najvišjih prodajnih cen. Z uredbo o spremembi tarife prometnega davka se je znižal davček za rezan les glavevec od 23 na 15 odstotkov.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

»Najnovjši razvoj mednarodnega položaja kaže, da smo spet na najbolj nevarnem robu vojne...« — »Tisti, ki danes razpolagajo z vojaško silo, ne govorijo več o miru, temveč o vojni...« — »Vodilo jalove razgovore, obenem pa brusijo nože in kujejo orožje za obračunavanje z vojaško silo...« — »Nedavni tak vojaški podvig zaradi oporiča v Bizerti proti tuniziskemu ljudstvu opozarja, kakšna nevarnost se skriva ne samo v nebrzdanosti vojaških krogov, temveč tudi v nekaterih daljnosežnih načrtih proti neodvisnosti Tunizije in nekaterih drugih afriških držav...«

Te misli so vzete iz izjave predsednika Tita o mednarodnem položaju in sporu med Francijo in Tunizijo zaradi Bizerte. Zakaj splošni mednarodni položaj in bizertska kriza sta tesno povezana. »Pri tem ravnanju nekatere države tako,« pravi Tita, »kot da bi hotele napetost zaradi Berlina izkoristiti za uresničevanje svojih kolonialističnih in imperialističnih ciljev.«

Boji v Bizerti so sicer prenehali, toda s tem je bila izpolnjena samo prva točka resolucije Varnostnega sveta OZN. O drugi točki, ki govori o umiku vseh čet na izhodiščne položaje, nečeloje Francozi nič slišati. Nasprotno, pri Cap Blancu in Naduru so začeli izkrcavati čete z vojnih ladij. To je ozemlje, kjer prej Francozi sploh niso imeli čet.

Tunizijski predsednik Habib Burgiba je na pogrebu žrtve francoske agresije izjavil, da se tunizijsko ljudstvo ne bo nikoli sprljalo s sedanjim položajem

in ne bo sklepalo nikakršnih kompromisov s kolonializmom. »Boj za umik francoskih čet se bo nadaljeval,« je izjavil Burgiba.

Bilanca žrtve francoske agresije je zares žalostna: v štiridnevnih bojih v Bizerti je padlo 670 ranjenih pa je bilo 1155 vojakov, protivojlovcev in civilistov. Med francoskimi izgubami je samo nekaj mrtvih in 35 ranjenih. Seveda pa še niso znane vse tunizijske izgube.

Kriza zaradi Berlina in Nemčije se

zi z Berlinom so nekoliko zasenčili tako imenovano kuvalitsko krizo, ki še vedno traja. Naposled je svet Arabske lige — organizacije, ki precej rahlo povezuje vse arabske države — sprejel v članstvo Lige Kuvalit. S tem je priznal Kuvalit za neodvisno državo v nasprotju s trditvijo iraške vlade, da je Kuvalit samo del iraškega ozemlja. Iz protesta proti sprejemu Kuvalita v članstvo Lige je iraški delegat demonstrativno zapustil dvorano po glasovanju.

Francoska agresija

je še bolj zaostri. Po vseh znamenjih sodeč ni še nobena stran voljna popustiti ali vsaj skleniti kak kompromisni predlog. Nasprotno, ZDA pozivajo vse svoje zaveznike na pospešeno oboroževanje, med njimi tudi Zahodno Nemčijo, čeprav je znano, da Nemcem takšen poziv ni prav nič potreben, saj izrabljajo vse možnosti, da bi se čim bolj oborožili. Ameriški obrambni minister McNamara potuje zdaj po Evropi in je že obiskal London. Toda prišel je v nepravem času, zakaj britanska vlada še zmerom daje prednost političnodiplomatskemu reševanju berlinske in nemške krize, hkrati pa ni voljna večati izdatke za oborožitev, ker je trenutno britansko gospodarstvo samo v krizi in bi novi izdatki za obrambo to krizo samo še zaostri.

Najnovjši dogodki v Bizerti in v zve-

Osvobodilni boj angolskega ljudstva proti portugalskim kolonizatorjem se nadaljuje. Kakor poročajo dopisniki Britanskega tednika »Observer« iz glavnega mesta Angole Luanda, portugalska vojska še ni dosegla nobenega pomembnega uspeha. Čez mesec dni se začne deževno obdobje in taktik bodo vse večje vojaške operacije onemogočene. Gospodarsko pa doživlja kolonija globoko krizo. Upornikom se je namreč posrečilo doseči, da bo Portugalska obrala samo kakih 20 odstotkov običajnega pridelka kave. Lastniki kavnih plantaž pa pravijo, da bodo srečni, če bi lahko rešili vsaj tretjino pridelka.

V Canberri v Avstraliji se je končala konferenca o Antarktiki. Vsaj tukaj so države udeleženke, med katerimi so tudi vse veselite, dosegle sporazum o sodelovanju v tem delu sveta.

Obsojeni tatovi bencina in gum

Ko je Ernest Kožar iz Velikih Malenc pri Brežicah prišel zelo poceni do maziva in goriva za svoje vozilo, se mu je porodila zamisel, da bi ta način »oskrbe« s tem blagom lahko postal dobičkonosen posel. Nagovoril je zaposlene v garažah v Cerkljah, kjer je bil tudi sam uslužbenec, da so pričeli krasti motorno olje, bencin, zatem pa še avtomobilske gume: vse to so s posredovanjem Kožarja prodajali, izkupiček pa spravljali v žep. Ko-

žar je poskrbel tudi za odjemalca, ki ga je menda zlahka dobil v osebi privatnega avto-prevoznika Stefana Popeljarja iz Brežic. Ta je očitno imel dober posluh za čeneno oskrbo s tem potrošnim blagom, čeprav je dobro vedel, od kod prihaja. To dokazuje tudi dejstvo, da so skušali »trgovanje« in posredništvo napraviti čim bolj tajno. Tudi prevzem blaga je bil organiziran in izpeljan v takem času, ko je bilo najmanj verjetnosti,

da bi bila zadeva odkrita. Sicer pa ob takih stvarih ni šlo samo za prezem, marveč tudi za zamenjavo. Popeljar je namreč pripeljal iztrošene gume in jih zamenjal za nove, da je število gum v garaži ustrezalo inventurnemu popisu. Seveda je Popeljar dobil enako kot Kožar to blago po izredno ugodnih cenah. Količine pokradnega blaga niso bile majhne, saj je prava vrednost presegała milijon dinarjev.

Nič ni tako skrito... Tudi ta organizirana tatvina velikega obsega je prišla na dan. Pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu se je pred kratkim znašlo osem ljudi, obtoženih sodelovanja v tej tatvini. Na razpravi sta bila dva oproščena, ostali pa so bili obsojeni: Stefan Popeljar na 4 leta strogega zapora, Ernest Kožar na 3 leta in en mesec strogega zapora, Djordje Zakič na 2 leti in 6 mesecev strogega zapora, Mirko Mandić na 2 leti strogega zapora, Tomislav Gruič na eno leto strogega zapora in Jovica Kostić na deset mesecev zapora. Povrniti morajo tudi povzročeno škodo.

» Na povabilo sovjetskega premierja Hruščeva bo Italijanski ministri predsednik Amintore Fanfani prispeł dne 2. avgusta na uradni obisk v ZSSR. Spremljal ga bo zunanji minister Antonio Segni.

» Prvi kozmonavt sveta Jurij Gagarin, ki so ga nedavno Londončani slovesno sprejeli, je prispeł na Kubo. Na letališču so ga sprejeli najvišje kubanske osebnosti, med njimi predsednik republike Dorticos in premier dr. Fidel Castro.

» V Moskvi se je začel svetovni mladinski forum. Pri delu foruma sodeluje kakih 700 delegatov, zastopnikov 350 mladinskih organizacij, od komunističnih do katoliških iz 91 držav z vseh celin.

» Britanski filozof Bertrand Russell je izjavil, da se zahodne in vzhodne države »pospešeno pripravljajo na medsebojno uničevanje« in da pripravljajo svetovno javnost na atomsko vojno. Pozval je vse ljudi na množično, svetovno protestno kampanjo, zakaj »časa motrdi ni več!«.

» S Cape Canaverala na Floridi so uspešno izstrelili v vesolje druga ameriškega kozmonavta. Ta uspeh pa je pokvarilo dejstvo, da je posoda z dragocennimi filmi in aparati z znanstvenimi podatki padla v morje in se potopila.

» Na Južnem Tirolskem so aretirali še trideset oseb v zvezi z nedavnimi atentati. Iz uradnih italijanskih virov se je izvedelo, da so zdaj pod kilifcem vsi krivci. Avstrijski tisk pa piše, da Italijanska policija z aretiranimi slabo ravna.

» Alfred Norden, član EK Enotne socialistične stranke Nemčije, je zanikal trditve za nedavnimi atentati v BR Nemčiji huda prehranbena kriza.

» Ta teden so se začeli v Južni Koreji procesi proti prejšnjim oblastnikom, ki so obtoženi »protidržavne dejavnosti«. Med obtoženimi je tudi prejšnji ministrski predsednik Jon Cang, ki so ga obtožili, da je »naklonjen komunizmu«. V resnici pa gre za obratne med vojaškimi krogi v Južni Ko-

Še o reformi na novomeški ESS

Na skupni seji obeh združenj omenjeni reformi. Vsekakor kaže, da je najnujnejša specializacija v komercialno in upravno smer, čeprav je tudi veliko pomankanje računovodij. V komercialni pa je zaposlenih veliko starejših oseb, ki so tik pred upokojitvijo. Iz anket tudi sledi, da je več potreb po srednjem, manj pa po nižjem strokovnem kadru. Vse to sledi tudi »Resolucijo o strokovnem izobraževanju«.

Odprto je še vprašanje, kdaj se bo začelo delo na reformirani ESS. Menimo, da smo že dovolj odlašali in da bi bilo najnujno začeti že z novim šolskim letom v jeseni; tedaj naj bi bilo možno že vpisovanje v prvo in drugo stopnjo ESS, upoštevati bi pa morali pogoje, to je razpoložljiva sredstva in učilnice.

Novo mesto, za specializacijo v komercialno smer.

Nerušeno je tudi vprašanje, ali bomo vpisali v jeseni I ali 2 oddelka prvega razreda na ESS. Menimo, da bomo le morali upoštevati tudi potrebe okraja in ne le občine, saj je ESS v Novem mestu edina na Dolenjskem. Drugo pa je seveda vprašanje razpoložljivih sredstev, ki jih ima novomeška občina. Menimo, da tu ni v skladu z »Resolucijo« in s celotno politiko razvoja šolstva, če na primer vpisemo v srednje izobraževalne šole v okraju 5 oddelkov, a v našo strokovno šolo te enega.

Zadnja združenje združenj v sevnški občini

Članje obeh združnih svetov so si ogledali tudi vinogradniško posestvo na Malkovcu in v Bojniku. L. Z.

V četrtek, 29. junija 1961, sta se na Malkovcu sestala sveta združnikov bivše trziške in sentjanjske zadruge. Razen sklepa o združitvi obeh združenj v večjo in gospodarsko močnejšo, ki se bo imenovala Kmetijska zadruga Tržišče - Sentjanjska zadruga Tržišče - Sentjanjska zadruga, sta zbor izvolila tudi novega predsednika sveta. Za predsednika sveta nove zadruge je izvoljen Jože Gorenc iz Gabrc, dosedanjí predsednik združnega sveta v Sentjanžu. Podpredsednik sveta bo Bruno Vidmar, dosedanjí predsednik v Tržišču. Za predsednika upravnega odbora pa je izvoljen Ciril Knez, ljudski poslanec za to območje.

Nova uprava zadruge je pričela poslovati prvega julija, ko se je preselila v dosedanje ambulante prostore v Krme-lju.

Oporni pevci v Kostanjevici

Udeleženci mednarodnega simpozija kitarjev v Kostanjevici vabijo na prireditev, ki bo v soboto, 29. julija, ob pol deveti uri zvečer v kostanjevškem domu kulture. Sodeloval bodo priznani umetniki: Josip Gostič, Ksenija Vidaličeva in Demetri Zebre.

IMEX EXPORT - IMPORT KOPER - Jugoslavija

EKSPORT: vseh prehrabnih proizvodov - kmetijskih proizvodov - živine in divjadi - proizvodov ribje industrije - izdelkov domače obrti - lesa in lesnih proizvodov - kuriva in goriva - gradbenega materiala - proizvodov kovinske, kemične, tekstilne in ostale industrije.

IMPORT: vseh artiklov široke potrošnje - rezervnih delov za vse vrste avtomobilov, traktorjev, ladijskih motorjev in za vse ostale stroje, naprave in opremo - tehničnega materiala - strojev, opreme in potrebščin za domačo industrijo - reprodukcijskega materiala - tehniških potrebščin in vseh ostalih industrijskih proizvodov.

V Zameškem prodajalna

Trgovsko podjetje Gorjanci iz Sentjerneja je julija odprlo v Zameškem trgovino, kjer bodo prebivalci lahko kupovali špecerijsko blago in marsikaj za vsakodnevne potrebe. Gradbena dela v nekdanji šolski stavbi se že približujejo koncu. Potrošniki iz Zameškega in okolice so morali doslej po blago v Sentjernejo dobro uro daleč, največkrat tudi peš. Nova prodajalna je potrebna tudi zato, ker gradi v bližini Zameškega na Gmajni podjetje Kremen pralnico peska in se bo zaradi zaposlenih kupna moč še bolj povečala.

Kajuhove nagrade

Ob 20-letnici vstaje slovenskega naroda so v Ljubljani razdelili Kajuhove nagrade za književna dela, ki zajemajo vsebino iz NOB. Natečaj je letos prvič razpisal Knjižni zavod Borec. Dobil je 27 prispevkov, izmed njih pa je bilo izbranih in nagrajenih 6 del. V rno nagrado je dobil Stane Terček za dokumentarno delo »Ukradeni otroci,

Nabirajte zdravilna zelišča

Cvete rmana s pečlji do 1 cm, rdeče detelje, bele detelje.

Listi: beladone, rdeče maline, breze, šmarnice, gozdne jagode, vinogradniškega lapuha, jetrnika, melise, borovnice, ozkolistnega trpotca, pekoče koprive.

Rastline: pelina, gladilnica, kopitnika, s korenino, betonike, krvavega mlečka, grenkuljice, melise, vodne kreše, dobre misli, škrdolice, črnobine, zeniklja, zlate rozge, jetrnika.

Korenine: arnike, krvavega mlečka, sladkih korenin, malega dvjega janeža, velikega divjega janeža, regrata (samo rumenega), pekočih kopriv, srčne moči.

Lubje: češminovih korenin, krhlike.

Pločve: suhe borovnice. Rastline zlate rozge nabirajte, predno se cveti popolnoma odprejo. Navodila in cene dobite v vaši zadrugi ali pri GOSAD skladišče Novo mesto, Slakova ulica 8.

»TEHNOGRADNJE«

podjetje za inženirsko teh. gradnje — z gradbišč HE Obalt, HE Senj, Maribor, Dravograd in Rovinj

Izvršuje in projektira gradbena dela vseh vrst

ZA 20. OBLETNICO VSTAJE

iskreno čestita vsem borcem in aktivistom narodnoosvobodilne borbe kolektiv

TOVARNE ZDRAVIL »KRKA« NOVO MESTO

Poverite nam cenjena naročila, ki jih bomo izvršili v vaše popolno zadovoljstvo!

»DANA«

destilacija alkoholnih pišč — M I R N A

priporoča vsem cenjenim odjemalcem svoje izdelke:

- naravna žganja,
- likerje in vse vrste
- brezalkoholnih pišč.

OBVESTILO O REGISTRACIJI MOTORNIH KOLES

Oddetek z notranje zadeve pri OLO Novo mesto obvešča vse lastnike in upravitelje motornih koles, da se bo po pravilniku o registraciji motornih vozil in priklopnikov (Ur. list FLRJ št. 22/61) letna registracija, izdaja novih evidenčnih tablic in prometnih dovoljenj pričela 1. avgusta 1961.

Registracija bo na sedežih občin vsak dan od 7. do 12. ure in od 14. do 19. ure.

Za občino Irbnje: 1. avgusta 1961
Za občino Crnomelj: 2. avgusta 1961
Za občino Metlika: 3. avgusta 1961

Za občino Novo mesto bo registracija po abecednem redu prilnikov lastnikov: 4. avgusta od A do G, 7. avgusta od H do K, 8. avgusta od L do N, 9. avgusta od O do R, 10. avgusta od S do Z in 11. avgusta za vse zamudnike iz občin Irbnje, Crnomelj, Metlika in Novo mesto. Registracija bo pri SGP Pionir v Novem mestu.

Za občino Sevnica: 1. avgusta 1961 pri Domu AMD v Sevnici.

Za občino Videm-Krško bo registracija po abecednem redu prilnikov lastnikov: 4. avgusta od A do G, 7. avgusta od H do K, 8. avgusta od L do N, 9. avgusta za zamudnike iz občin Sevnica, Videm-Krško in Brežice. Registracija bo v prostorih Prevoza v Brežicah.

Podrobnejše informacije dobe lastniki pri občinskih organih za notranje zadeve.

Iz pisarne ONZ, Novo mesto

Milijarde, ki nam uhačajo...

Poučen in zanimiv razgovor s predstavniki podružnice NARODNE BANKE v Novem mestu, ki dokazuje, da v novem gospodarskem sistemu dinar še vse premalo cenimo

Direktorju podružnice NB tov. Jožetu Padovanu in pomočniku direktorja tov. Jožetu Šmajdku smo zato, ker je tannanje o pomanjkanju obratnih sredstev v naših podjetjih vse hušje, zastavili več vprašanj o tem problemu.

ki smo jih malo prej nasteli, so zgovorna priča, da je v našem gospodarstvu zelo veliko NOTRANJNJIH REZERV. Te številke dokazujejo, da se bo dinar, ki smo ga premalo cenili, prav zato vsak čas izpremenil in da se že izpreminja v paleco, ki bo udarjala tudi nazaj.

Sedem (verjetno pa še več) skritih rezerv

Razčlenimo malo podrobneje problem medsebojnega kreditiranja, pa bomo našli notranje rezerve, o katerih se dolgo govorimo. Konec leta 1960 so bili kupci dolžni našim podjetjem za približno 2 milijardi več kot naša podjetja svojim dobaviteljem. Če dodamo še to, da so znašale zaloge izdelkov vseh vrst in surovin takrat 9 milijard dinarjev, se moramo vprašati: zakaj?

Vzroke za tako velike zaloge in tako obsežno medsebojno kreditiranje moramo iskati v proizvodnji. Dobro blago se samo prodaja in brez tečajev prodaja. Če ne proizvajamo dobrega blaga, smo od kupca odvisni in moramo biti do njega popustljivi. Bojimo se ga točiti, če nam blaga pravčasno ne mandatnih tožb. KVALITETA izdelkov je torej prva notranja rezerva.

Izdelek pa je lahko kvaliteten in kriptu temu na trgu ne gre. Zakaj? Zato, ker v prilagojen potrebam kupcev. V tem primeru smo pre malo prislusnih potrebam tržiska. Oblika in vrste izdelkov so torej prilagojene vzporedno s potrebami tržišča. Videti je, da smo tu naredili še zelo malo in da je organizacija naše proizvodnje okorna, predvsem v premalo prilagoditvi mandatnih tožb. KVALITETA izdelkov je torej prva notranja rezerva.

Velike zaloge izdelkov, polizdelkov in surovin ter nekurantnega blaga vežejo velika obratna sredstva. Nabavljati surovine samo enkrat za vse leto vnaprej, z izgovorom, da bo surovina morda zmanjkala, je predrag in v največji primerih nepotreben. Dosej ni še nobeno naše podjetje uklopilo proizvodnje zaradi pomanjkanja surovin. Večina podjetij bi jih torej lahko nabavljala v več obrokih. Ker je udobnejše storiti to enkrat za vse leto, smo sami sebe prepričali, da je tako prav in najbolje, in trdno vztrajamo pri agresivni politiki. SUROVINE so tretja notranja rezerva.

Velika zaloge polizdelkov pomeni, da proizvodnja ni najbolje organizirana in v tehnološkem postopku neke skripje. Laže kot poskati napako je avtoritativno reči: značaj naše proizvodnje to zahteva! Po sredi pa je najbolj značaj - tisti, ki proizvodnjo vodijo. TEHNOLOŠKI POSTOPEK je četrta notranja rezerva.

Zdaj pa še velike zaloge izdelkov in nedoči izdelkov. O tem v vseh kolektivih najraje molče. Zakaj? Takšne zaloge so končno dokaz naše nesposobnosti, o svoji nesposobnosti pa nihče ne govori rad... Morda bo bolje odkriti karte in se resno posgovoriti o tem, kaj bi storili, da bi se zaloge zmanjšale, zakaj izdelki ne gredo in za koliko bi kazalo znižati cene, da se iznebimo nepotrebnega bremena. VELIKE ZA-

LOGE so peta notranja rezerva. Ker smo že pri cenah, se skušamo pogoltniti še v to vprašanje. Zakaj so previsoke in zakaj jih moramo znižati? Najbrž bomo ugotovili, da so osebni dohodki v kolektivih rasi hitreje kot storilnost, ali pa bomo ugotovili, da je naša storilnost premajhna. Treba bo resno razmišljati. Kako jo bomo povečali. In spet smo našli novo notranjo rezervo: STORILNOST.

Marsikje bomo ugotovili, da je raznim težavam precej vzroka v nesodobni strojni opremlitvi, v pomanjkanju prostorov ter podobnih, in bomo hitro zavpili. Investicije so potrebne! Na žalost nam je prav takšno investiranje doslej precej škodovalo. Zelo radi smo hiteli z investiranjem, preden so bili odobreni krediti, krpali smo z obratnimi sredstvi, ki jih, kot smo ugotovili, že tako primanjkuje; gradili smo nove obrate, preden smo vedeli, kje bomo dobili stroje in sredstva zanje, ali pa kupovali stroje, ki jih nismo imeli kam postaviti. Takšnemu investiranju je odločilno, novi gospodarstveni sistem ga onemogoča. Na področju vseh gospodarskih panog bomo odsele vlagati, predvsem glede na dinar, manj glede na potrebe. Najlaže je ugotoviti: podteje ne gre, potrebujemo investicije, mnogo teže pa je naiti rešitve, zakaj - porcije ne gre, ter jih brez investicij odpraviti! INVESTICIJE so torej sedma notranja rezerva.

Mimogrede smo našli kar 7 notranjih rezerv. Vse skupaj pomenijo milijarde drobnih, aluminijastih, srebrnkasto še svetlečih dinarjev, ki se nam zde tako majhni... Prav kmalu bomo začeli te dinarje iskati, ceniti in spoštovati tako, kot zaslužijo. Dinar je osnova našega gospodarstva, ne pokažajmo tega!

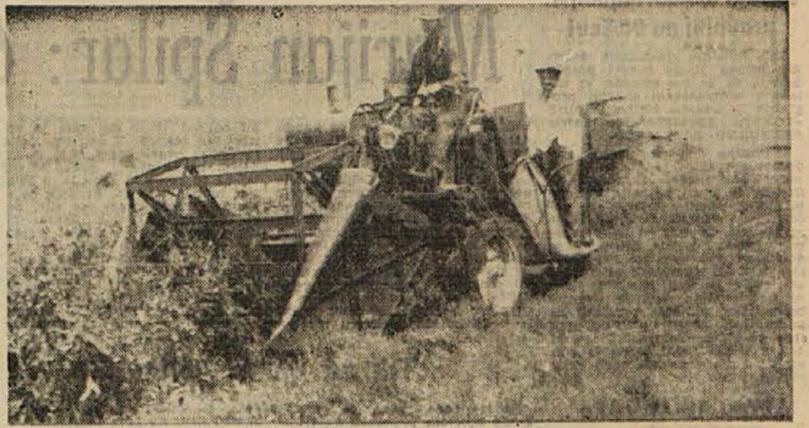
Okoli Brežic so želi kombajni

Pri brežiški kmetijski zadruzi so se letos temeljito pripravili na žetev žitnih polj. Pripravili so 4 kombajne in 9 mlatinic na traktorjski pogon. Posebna komisija in delovna inspekcija sta pregledali stroje, ki so jih prej zaradi večje varnosti pri delu primerno zaščitili. Ta ukrep je bil nujen, ker je lani prišlo pri mlatinicah do dveh težjih nesreč.

Da bi stroje kar najbolj izkoristili, so plan žetve s kombajni določili po sektorjih. Glede na lanske izkušnje, ko s kombajni na brežiških poljih prvič želi, je letošnje delo zadovoljivo potekalo. Kombajni so poželi na 260 ha bela žita

Delovski sveti naj na svojih zasedanjih načno vprašanje notranjih rezerv. Načno naj ga tako, kot smo ga načeli v tem sestavku. Najbrž jih bodo marsikje skušali odpraviti s formalnimi ugotovitvami: Tako mora biti, značaj naše proizvodnje je tak, sistem je kriv, da je tako, banka je kriva, splošen položaj je tak. Tako in podobno se bodo izgovarjali. Delovski sveti pa naj nato vprašajo drugače, morda tako: Tovariši strokovnjaki in vodilni uslužbenci, nas to, kar ste nam povedali, ne zanima! Povejte nam, kaj je treba storiti, da ne bo tako, kot je! Povejte nam, kako bo kolektiv pravčasno odvrnil nevarnost, ki nam grozi, in odpravil težave! To nam povejte, to zahtevamo od vas!

M. JAKOPEC

Zadnje pšenično klasje so z belokranjskih njiv pospravili že pred 15. julijem. Medtem ko so v okolici Metlike in Črnomlja italijansko pšenico poželi že proti koncu junija, so na Jugorju želi domačo pšenico šele nekaj dni pred 15. julijem. Sedem kombajnov je letos brnelo po belokranjskih poljih. Premnoga kaplja znoja je bila prihranjena belokranjskim materam, ki pred leti še sanjale niso, da jih lahko uspešno zamenja stroj. Pri žetvi s kombajnom je hotel biti vsakdo prvi na vrsti. Letošnji pridelek pa so bili zelo različni. 15 hektarskih stotov so namlatili domače pšenice, do 45 stotov pa so pridelali pšenice san pastore. Računajo, da je povpreček pri pšenici, požeti s kombajni, nad 30 stotov na hektar. (Foto: Jože Skof)

Ob prvi številki Biltena OLO

Sredstva informacij v okraju (pokrajinski tednik, tiskani in šapirografirani tovarniški listi, občasna poročila organov samoupravljanja, razna več ali manj stalna obvestila nekaterih ustanov in organov v okraju) so se povečala. 13. julija je izšla prva številka novega BILTENA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA. V uvodni besedi novega glasnika OLO piše tajnik okr.

ljudskega odbora Milan Bašković med drugim: "Glede na hiter razvoj komunalnega sistema, rast in oblikovanje številnih vsebinsko in po obliki novih pojavov čutimo pomanjkljivost v tem, da številni zainteresirani organi in društveni delavci niso vedno dovolj in pravčasno informirani o dogajanjih v delu okraja, njegovih družbenih organih in upravi o konkretnih oblikah sodelovanja okraja kot skupnosti komun s komunami nasega področja..."

Novi Bilten bo občasno objavil dokumentarno gradivo o delu OLO in njegovih organov. Z prvo številka kaže, da hoče Bilten zlasti tekoče poročati o delu institucij družbenega upravljanja; na štirih straneh piše o delu sve-

tok OLO v maju in juniju v okolici Metlike in Črnomlja italijansko pšenico poželi že proti koncu junija, so na Jugorju želi domačo pšenico šele nekaj dni pred 15. julijem. Sedem kombajnov je letos brnelo po belokranjskih poljih. Premnoga kaplja znoja je bila prihranjena belokranjskim materam, ki pred leti še sanjale niso, da jih lahko uspešno zamenja stroj. Pri žetvi s kombajnom je hotel biti vsakdo prvi na vrsti. Letošnji pridelek pa so bili zelo različni. 15 hektarskih stotov so namlatili domače pšenice, do 45 stotov pa so pridelali pšenice san pastore. Računajo, da je povpreček pri pšenici, požeti s kombajni, nad 30 stotov na hektar. (Foto: Jože Skof)

ljudskega odbora Milan Bašković med drugim: "Glede na hiter razvoj komunalnega sistema, rast in oblikovanje številnih vsebinsko in po obliki novih pojavov čutimo pomanjkljivost v tem, da številni zainteresirani organi in društveni delavci niso vedno dovolj in pravčasno informirani o dogajanjih v delu okraja, njegovih družbenih organih in upravi o konkretnih oblikah sodelovanja okraja kot skupnosti komun s komunami nasega področja..."

Novi Bilten bo občasno objavil dokumentarno gradivo o delu OLO in njegovih organov. Z prvo številka kaže, da hoče Bilten zlasti tekoče poročati o delu institucij družbenega upravljanja; na štirih straneh piše o delu sve-

ljudskega odbora Milan Bašković med drugim: "Glede na hiter razvoj komunalnega sistema, rast in oblikovanje številnih vsebinsko in po obliki novih pojavov čutimo pomanjkljivost v tem, da številni zainteresirani organi in društveni delavci niso vedno dovolj in pravčasno informirani o dogajanjih v delu okraja, njegovih družbenih organih in upravi o konkretnih oblikah sodelovanja okraja kot skupnosti komun s komunami nasega področja..."

ljudskega odbora Milan Bašković med drugim: "Glede na hiter razvoj komunalnega sistema, rast in oblikovanje številnih vsebinsko in po obliki novih pojavov čutimo pomanjkljivost v tem, da številni zainteresirani organi in društveni delavci niso vedno dovolj in pravčasno informirani o dogajanjih v delu okraja, njegovih družbenih organih in upravi o konkretnih oblikah sodelovanja okraja kot skupnosti komun s komunami nasega področja..."

Najboljši: Deržanič iz Dolenje vasi s 7.700 kg pšenice!

Lansko jesen je 253 kmetovalcev na področju kmetijske zadruge v Brežicah sklenilo s zadruge pogodbe za proizvodnjo visokorodne pšenice na 156 ha. Kljub slabemu vremenu so dosegli lepe hektarske prideleke. Pri štirinajstih dobrih pogodbениh proizvajalcih smo ugotovili povprečen pridelek 4383 kg na hektar (1 ha zemljišča so pogojno v 633 kg nitroskala in 247 kg nitromonkala), povprečen pridelek nepogodbениh pridelovalcev (gnojili so s 500 kg gnojila na ha) pa je bil 2867 kg pšenice na hektar. Povprečen hektarski pridelek, ki so ga ugotovili pri 51 kmetovalcih, je bil 3622 kg belega žita. Najboljši pridelek je imel pogodbени pridelovalec Adam DERŽANIČ iz

Dolenje vasi, ki je na pol hektarja požel 3850 kg pšenice sorte "San Pastore", torej bi na enem hektarju pridelal 7700 kg pšenice zrna. Kmetovalec Ivan IVANJŠEK iz Arrovega sela 48, je na hektar pridelal 5300 kg. Jože Ivanjšek, tudi iz Arrovega sela, pa 6500 kg žita. Razlika v pridelkih med pogodbениmi proizvajalci in zasebnimi kmetovalci je torej velika, še večja pa je med tistimi, ki so upoštevali vse agrotehnične ukrepe in dobro gnojili, in kmeti, ki so jih kratkoma prezrli ali pa jih le delno izpolnili. Vsem kooperantom, ki so dosegli visoke prideleke, čestitamo z žetjo, da bi v sodelovanju s kmetijsko zadruzo v prihodnje dosegli še večje uspehe. Mira Skočaj

Na dan boreca so na pobudo organizacije ZB Senovčan priredili pohod k spominski plošči v vasi Jevša pod Bohorjem. Podpredsednik občine Videm-Krško, tov. Karel Štrban je v govoru oživel spomin na tragedijo 23 partizanov, ki so izdani popadali v Sušterčevcih domačiji, kjer so jih Nemci obkolili. Rudarska godba in pevski zbor sta po govoru predvajala nekaj partizanskih pesmi. V praznovanju, ki se je po proslavi razvilo v prijetno partizansko slavnost, je pripovedoval aktivni borec XIV. divizije, tov. Lojze Večko iz Senogave, spomine iz bojev. Mnogi udeleženci so pozneje odšli še na Bohor.

Še dva spomenika

Potrebno je izreči priznanje tudi organizacijam SZDL in Zveze borcev v Suhi krajini, ker so se odločno zavzele za ureditev spomeniških zadev na področju Suhe krajine. Med te naloge spada zlasti urejanje partizanskih grobišč in postavitve spomenikov

nedeljo odkriti spomenik v Dvoru pri Žužemberku

Znaten del teh nalog bo uredjen letos, kolikor ni bil že do proslave dneva vstaje v Žužemberku. V okvir te velike proslave sodi tudi postavitve spomenikov na Dvoru in na Laščah, ki so ju odkril v nedeljo, 23. julija. Grob na njivi ob cesti Dvor-Kočevoje v vasi Lašče, kjer je našlo zadnje počivališče nekaj deset padlih borcev, je bil dolgo časa kamen spoti-ke, ker je bil čisto hudo zanemarjen. Sedaj je to urejeno. Petinštirideset padlih borcev je dobilo dostojen spomenik ob cesti. V navzočnosti domačinov in gostov ga je odkril Viktor Vovk z Dvora, pevski

zbor Dušana Jereba iz Novega mesta je ob spomeniku zapel več pesmi, prav tako je godba na pihala iz Novega mesta prispevala svoj delež z žalnimi in borbenimi skladbami. Dvor je bil med vojno važna strateška točka. Tam je most čez Krko, zanj je bilo prelite mnogo krvi. Petinštirideset domaćinov je dalo življenje za stvar revolucije, njihovim imenom pa se je pridružilo še sto eno ime borcev in aktivistov iz drugih krajev naše domovine, ki so prelili kri na Dvoru ali v okolici. Ceravno je dež lil kot za stavo, se je v nedeljo dopoldne zbralo pred spomenikom lepo število domačinov. Odkril ga je Jože Gosena, podpredsednik ObLo Novo mesto. Tudi tu sta sodelovala moški pevski zbor Dušana Jereba in godba na pihala iz Novega mesta, prav tako pa pioniirji in mladinci z recitacijami. Takoj zatem so predstavniki organizacij in svojci padlih položili vence in cvetje k spomeniku.

zbor Dušana Jereba iz Novega mesta je ob spomeniku zapel več pesmi, prav tako je godba na pihala iz Novega mesta prispevala svoj delež z žalnimi in borbenimi skladbami. Dvor je bil med vojno važna strateška točka. Tam je most čez Krko, zanj je bilo prelite mnogo krvi. Petinštirideset domaćinov je dalo življenje za stvar revolucije, njihovim imenom pa se je pridružilo še sto eno ime borcev in aktivistov iz drugih krajev naše domovine, ki so prelili kri na Dvoru ali v okolici. Ceravno je dež lil kot za stavo, se je v nedeljo dopoldne zbralo pred spomenikom lepo število domačinov. Odkril ga je Jože Gosena, podpredsednik ObLo Novo mesto. Tudi tu sta sodelovala moški pevski zbor Dušana Jereba in godba na pihala iz Novega mesta, prav tako pa pioniirji in mladinci z recitacijami. Takoj zatem so predstavniki organizacij in svojci padlih položili vence in cvetje k spomeniku.

Podjetja, ustanove, KZ

in druge naročnike oglasov, uradnih objav, razpisov in obvestil, ki nam dolgujejo večje ali manjše zneske, prosimo, da nam takoj poravnajo svoje obveznosti. Tiskarni/Ljubljani smo dolžni sproti plačevati tiskanje lista, kar nam je zaradi slabega plačevanja naših dolžnikov zadnje tedne onemogočeno. Prosimo vodstva podjetij, ustanov, zadrug in drugih kolektivov, da nam čimprej poravnajo vse zapadle račune. UPRAVA DOLENJSKE LISTA

Obrotna sredstva so se s pomočjo kreditiranja povečala za več kot 20 odst., kar pomeni, da je banka nudila gospodarstvu več, kot je dolžna nuditi. Iz podatkov, ki smo jih primerjali, ne moremo dobiti popolnoma točne slike, ker so vzeti samo za končno obdobje leta 1960, ko je bil položaj morda hušji kot sicer. Navzlic temu pa lahko razberemo, da je gospodarstvo poslabšalo položaj v svojo škodo. Na koncu velja posebej poudariti, da so se odnosi, o katerih smo govorili malo prej, letos še bolj poslabšali, čeprav že konec lanskega leta niso bili posebej rožnati.

Toliko smo zvedeli na podružnici NB v Novem mestu, zdaj pa še naš komentar razgovora. Številke,

● ZAKAJ JE "OSKAR" - novi ŠE BOLJŠI?
● Zaradi nove, sodobne proizvodnje detergenta v obliki lahke topljivih kroglic.
● Rastopina, ki jo pripravimo za pranje, ima zdaj popoln učinek.

Tako smo začeli v Novem mestu

(Nadaljevanje s 1. strani)

in živi osem parov pridnih rok, ki se ne boje nobenega popravila in skoroda bi lahko rekli, delajo iz starrega novo.

Druga je Kandija

Ta je zaživela letos, zrelostni izpit pa je opravila z otroškimi vrtem. Malo čudno se morda sliši, pa je vendar res. S sodelovanjem prebivalcev, s pomočjo Zavoda za napredek gospodinjstva in Zavoda za staranje o deci iz Beograda ter s finančno podporo podjetij, ki so prispevala kar 730 tisoč dinarjev, je bil vrtec zgrajen in delno opremljen. Manjkalo samo še omare v igralnih sobah, pa to in ono, kar sodi v vrtec. Vrtec je lani 15. decembra sprejel prve otroke. Od pol šestih jutraj do treh popoldne odmevata v njem smeh in vrišče varovancev, ki so razdeljeni v tri skupine. Mesečna oskrba z malico in kosilom velja 3 tisoč dinarjev. Vsak dan se zateka v vrtec 85 otrok.

Prva naloga je bila opravljena, zato je kandidiska stanovanjska skupnost nadaljevala: šiviljski servis, mizarški servis in servis za odvoz smeti iz stavb so ustanovili letos. Naročil ne manjka. In načrti? Veliko jih je. Še trije servisi se obetajo: za žaganje drv, čevljarski (v Kristanovi ulici) in pleskarski (na Partizanski cesti). Režijske ure so približno enake tistim v centru. Servisi, ki poslujejo tri mesece, in otroški vrtec so letos imeli 1 milijon 840 tisoč dinarjev prometa

In Bršlin?

Problemov je dovolj, zgolj posvetovanja pa so premalo. Zaenkrat lahko povemo o stanovanjski skupnosti v Bršlinu le to. Upajmo, da bo prihodnjic kaj več.

Težave so, vendar...

Dovolj dokazov smo našli in postavili na laž vse črnogledce iz lanskega leta. Devet servisov je opravilo v letu dni (med njimi je 5 takšnih, ki poslujejo šele 4 mesece) za blizu 5 milijonov uslug in še vedno je dela čez glavo. Nikjer ni steklo gladko, narediti je bilo treba tisoče korakov in odpreti mnogo vrat, toda skupnosti so zaživeli.

Ko smo povpraševali po težavah, ni bilo nikjer besed o sredstvih, potrebnih za začetek. Vsi zelo trezno razpravljajo predvsem o sredstvih, ki jih potrebujejo za nadaljevanje poti. Težko je najti primerne prostore, ki bi bili blizu vsem stanovalcem, in tudi z obratnimi sredstvi so težave. Kolektivni, kjer skupnosti nabavljajo blago, vedo, da bodo računski poravnani morda šele čez pol leta ali 9 mesecev, pa vendar blaga ne odročijo. Toda zakaj bi breme kreditiranja nosilo zgolj nekaj podjetij? Najbrž ne bi bilo težko nabrati med vsemi podjetji približno 2 milijona dinarjev, po tisočakah in deset-tisočakah. Toliko bi zadoščalo za kratkoročno obratno kreditiranje, ki bi trajalo nekaj mesecev ali največ leto dni.

stiranje? Hišni sveti v Novem mestu imajo na skladih za vzdrževanje hiš skupaj 3 milijone 600 tisoč dinarjev, ki leže v banki neizkoriščeni. Del teh treh milijonov bi hišni sveti s trohico dobre volje in razumevanja lahko ponudili stanovanjskim skupnostim za kratkoročno investiranje. od enega do treh let. Stanovanjska skupnost bi predložila izdelan in utemeljen načrt, ki bi vseboval dokaze, da bo lahko sredstva v kratkem roku vrnila, občina bi prevzela garancijo in marsikaj problem, ki je nastal morda zaradi 100 ali 200 tisoč dinarjev, bi bil rešen. To sta samo dve izmed mnogih rešitev, ki jih bomo z iznajdljivostjo in vztrajnostjo našli.

Kaj pa družina?

Brez dvoma je glavna naloga stanovanjske skupnosti razbremeniti gospodinj in družino. Devet servisov deluje v Novem mestu, vsi so koristni in potrebni, gospodinjja pa ne zaležejo veliko. Zakaj? Gospodinjja je predvsem mati, ki se posveča v prvi vrsti otrokom in družini. Tri stebre in družini podpira... Servisi, ki smo jih nasteli, jih marsikdaj ustrežijo, zato ceni njihove usluge. V gospodinjstvu jo bodo razbremenili servisi, ki ji bodo olajšali skrb za otroke in bolne člane družine ter rešili težakša dela (žetve, večjih pospravljanj v hiši). Najpomembnejše je vsakogar varstvo otrok in nega bolnih. Doktor je mati v tovarni ali v pisarni v skrbah za otroke, ki je medtem prepučena samemu sebi, ji skrbi pač ne bo odvzelo "mehanizi-

rano" gospodinjstvo. Otroški vrtec v Kandiji je doslej edina ustanova te vrste v stanovanjski skupnosti, ki je ta problem načela. Vsaj 60 mamice se sproščeno posveča delu, ker vedo, da so njihovi malčki v varnih rokah.

V Kandiji so v sodelovanju z Zavodom za napredek gospodinjstva in z Zavodom za zaposlovanje že poskusili ustanoviti servis gospodinj-skih pomočnic. Na razpis se je javilo 16 deklet, ker pa jim niso mogli zagotoviti stalne zaposlitve, so se vse premislile. Teža načrta kandidiska skupnost ni opustila, ugotovili so le, da morajo najprej poznati potrebe. S pomočjo Socialistične zveze in hišnih svetov bodo izvedli anketo. Gospodinjje bodo povdale: tolikokrat na mesec potrebujem perico, tolikokrat pomočnico za večje čiščenje stanovanja, tolikokrat negovalko za bolnika in podobno. Stanovanjska skupnost bo nato laže ugotovila, koliko gospodinj-skih pomočnic in negovalk bi zadoščalo potrebam, in bi lahko določeno število deklet strokovno usposobila. Gospodinja bo nato povedala, kdaj potrebuje pomoč, in jo bo lahko dobila brez večjih težav. Stanovanjska skupnost pa bo k velikemu delu, ki ga je v našem mestu že opravila, dodala še nekaj za kar ji bodo gospodinjje posebej hvaležne: razbremenila jih bo skrbi za otroke in bolnike ter jim pomagala pri delu v gospodinjstvu, ki je, kot smo že poudarili, čisto prav težka.

Kaj pa sredstva za razvoj, za in-

vestiranje? Hišni sveti v Novem mestu imajo na skladih za vzdrževanje hiš skupaj 3 milijone 600 tisoč dinarjev, ki leže v banki neizkoriščeni. Del teh treh milijonov bi hišni sveti s trohico dobre volje in razumevanja lahko ponudili stanovanjskim skupnostim za kratkoročno investiranje. od enega do treh let. Stanovanjska skupnost bi predložila izdelan in utemeljen načrt, ki bi vseboval dokaze, da bo lahko sredstva v kratkem roku vrnila, občina bi prevzela garancijo in marsikaj problem, ki je nastal morda zaradi 100 ali 200 tisoč dinarjev, bi bil rešen. To sta samo dve izmed mnogih rešitev, ki jih bomo z iznajdljivostjo in vztrajnostjo našli.

89. Tisti štirje, ki so preplezali ograjo, so jo udri naravnost proti kočī. Naši so streljali v naglici in slabo merili. Naš položaj se je docela spremenil. Trenutek poprej smo še streljali iz za varnih sten; zdaj pa so sovražniki vdrl v kočī. Koča je bila polna dima in to je bila sreča za nas. Kapitan je poveljeval: »Sablje v roke in vrzite se nanje!« Tudi jaz sem pograbil sabljo in planil skozi vrata. Ravno pred menoj je zdravnik podil svojega napadalca po griču navzdol in videl sem, kako ga je lopnil s sabljo, da je ta padel po tleh in pomolil vse štiri od sebe.

90. Preganjali smo roparje okoli hiše, toda tedaj sem opazil, kako plezajo novi uporniki čez ograjo. Eden je imel na glavi rdečo ruto in v zobeh je držal sabljo. Tedaj sem se prekopnil po hribu navzdol in ko sem se spet skobacal na noge, je bil boj že končan. Pet roparjev je padlo. Na naši strani je padel Yoyce, Hunter in kapitan sta bila ranjena. Sedaj smo računali, da je ostalo še devet roparjev in na naši strani smo ostali še zdravnik, Trelawney, Gray, jaz in ranjen kapitan. Hunter se ni več zavedel, umrl nam je ponoči.

91. Roparji se niso več vrnili. Po kosilu sta sedela doktor in mr. Trelawney nekaj časa pri kapitanovem ležišču in vsi trije so se živahno posvetovali. Ko so se dogovorili, je zdravnik vzel klobuk, pištole in si opasal sabljo. V žep si je vtaknil zemljevid in oborožen s puško je zlezel na severni strani čez ograjo ter jo urno mahnil v gozd. Ko je Gray to videl, je bil prestrašen, da je zdravnik znozel. Jaz tega nisem mislil. Vedel sem, da ima zdravnik svoj načrt in da gre zdajje iskat Ben Gunna.

92. V hiši me je dušilo. Povsod okrog mene je bilo polno krvi in kamor sem pogledal, so ležala trupla. Ves prostor me je navdajal s studom in tudi strah me je bilo. Čistil sem in pospravil kočī. Ko sem prišel v bližino vreče s kruhom in sem videl, da me nihče ne opazuje, sem res napravil prvi korak za svoj pobeg. Natlačil sem si oba žepa suknje s prepečencem. Moj načrt je bil, da poiščem belo skalo in se prepričam, ali ima res Ben Gunn tam svoj koln. Ko me ni nihče videl, sem kot verčica preplezal ograjo in planil v goščavo.

ポスドラオ ドリンスキー

Čuden naslov, boste rekli! Gotovo je kaj zapletenega, kaj nenavadnega, kaj učenega, skratka: hieroglifi, porečete!

No, stvar je dosti bolj preprosta. V naslovu je čisto navaden, toda za nas topel in prisrčen pozdrav japonskega akademskega kiparja EISAKU TANAKA, ki je v svoji domači pisavi napisal: POZDRAV DOLENJSKI!

田中栄作
Eisaku Tanaka

Eisaku Tanaka se podpisuje tako: zgoraj po japonsko, spodaj po naše

krajev. To ponese v svojo domovino.

Po postavi je visok in ne brez ponosa. Takole je podudril svojo visoko rascenost: »Veste, Japonci so majhni, jaz sem pa visok!«

Eisaku Tanaka se je rodil leta 1933 v Gunna Takasakiju.

ga izvrstna delovna metoda. Dela nepretrgoma in kadar ne kleše, vzame v roko skicirko ter nabira motive iz naših Akademске študije je končal v Tokiju, kjer zdaj stalno živi. Je član Zveze Japonskih umetnikov in pripada skupini KODO. S to skupino je tudi razstavljal, na trgu v Nigati pa ima dva metra visoke skulpturo v bronu.

Tanaka je v svojem bistvu silno skromen in preprost. Dela z entuziazmom in je do zadnjega vlakna predan umetnosti. Kot umetnik je tri mesece neprekinjeno ustvarjal, da je zaslužil denar za vožnjo iz Tokia, saj stane ta vožnja milijon v našem denarju. To priča, da pripisuje takim mednarodnim srečanjem, kot je simpozij, izredno velik pomen.

S Tanako se pravzaprav težko pogovarjamo. Tu in tam se mu zablisne kaka angleška beseda, drugače govori samo japonsko. Zato imamo v rok-haku slovarje in priročnike najrazličnejših založb. Tanaka si pomaga tudi na ta način, da riše in tako izpoveduje svoje misli. Sicer pa govori zelo malo, kar smo opazili tudi, ko se je srečal z Japonci.

»Najbolj srečen sem, kadar delam!« nam je povedal. »Kadar delam, se zredim, če sem brez dela, hujsam!«

Udeleženci simpozija mu ugajajo, ker tako vztrajno delajo, je rekel. »Zanima me zgodovina Jugoslavije in še posebej njena umetnostna preteklost. Vaše freske me posebej privlačijo in ne zaman, saj so me one v Hrastovljah popolnoma prevzele. Zanimajo me vaše cerkve, kapele in gradovi!«

Res, njegova skicirka je polna teh motivov.

»Poznam velika mesta — je nadaljeval — Hongkong, Istanbul, Rim, Milano, obiskal sem azijske in evropske prestolnice, vendar mi je Kōstancjeva s svojimi ljudmi in pokrajino bolj pri srcu. Ono so velika mesta, z velikimi galerijami in spomeniki, s posebnim tempom življenja, toda meni je ljubiši tak kraj tišine!«

Pozno v noč smo sedeli v naši knjižnici. Pogovarjali smo se in razmišljali, kaj bi napisali za intervju s Tanako. Poleg slovenskega kiparja Cerneta so sedeli indijski ki-

par Sankho, makedonski umetnik Boškov in drugi. Pogovor je tekel v štirih jezikih. Razmišljali smo o najrazličnejših rečeh.

»Rad bi slisal glas svoje žene!« je rekel indijski kipar Sankho. »Telefoniral ji bom, toda prej bom moral poslati telegram, da me bo čakala kajti v moji domovini bo takrat, ko bom klical, globoka noč...«

Medtem pa je Tanaka s pomočjo slovarjev napisal na listek, ki je bil pred njim:

»Ne znam govoriti, toda tole bi rad povedal: Kōstancjeviški prebivalci so dobri ljudje!«

Hvala, Tanaka, za vaše besede! Iskreno vam želimo, da ponese te svoje prepričanje neskaljeno, ko vas bo letalo poneslo preko madriškega Prada, Rima, Carigrada, Hongkonga v Tokio, osrednje mesto vaše domovine, domovino prelepega metuljčka Butterfly...

LADO SMREKAR

Eisaku Tanaka (Japonska): KOSTANJEVIŠKI GRAD 1961

Medved v gosteh pri lovcu

V Suhi krajini je iz leta v leto več medvedjih družin. Kosmatinci si že privoščijo bivališče v neposredni bližini Zužemberka. Tudi lovcem nagajajo. Nič novega ni, če povde otroci iz Bližnjega Gradence, da na poti v šolo ali domov vidijo medvedko z mladiči. Kmet — lovec Janko Zajc iz Zužemberka je šel pred kratkim gledat, kdo mu

dela škodo v detelji, pa je zagledal v njej kosmatinca... Medved je obiskal tudi Znanega sadjarja in lovca Anona na Blatnika iz Zafare. Živali se je zahotelo sladkih češenj, na hajd na drevo! Ko je medved polomil eno drevo, je šel na drugo. To lovca vznemirja, saj pravi: »Le kaj bi bilo, če bi ga našel na drevesu in ga v temi ne bi spoznal?!«

Milan Senica

52 klasov iz enega zrna!

Martin Hrovat iz Konca 10 pri Stopičah je pred 14 dnevi doživel nevsakdanjo »žetev«: sredi detelje je na njivi, kjer je lani rasla pšenica »italjanka«, našel na 52 žitnih bilk, visokih 1,20 metra, na vsaki pa je bil dozorel klas pšenice. Ko je deteljo obkosil, je presenečen obstal: vse bilke so bile pri zemlji tako strnjene in goste, kakor da rastejo iz enega samega zrna. S koso je izkopal snop klasja iz zemlje in presenečen ugotovil, da je vseh 52 bilk zares poglalo iz enega samega zrna! Po vasi je sosedom pokazal bogato klasje in nihče mu ni verjel zgolj na besede; šele ko so se ljudje prepričali, da rastejo vse bilke zares iz enega samega zrna, so Hrovatu verjeli, a še vedno izmajevali z glavo nad čudno igro narave.

URAVNOVEŠENOST

»Moja žena je najboljši uravnotežen bitje, ki si ga moreš predstavljati,« je rekel mož po sedmih letih zakona.

»Srečni človek! je odgovoril prijatelj.

»Ne bi rekel, je oni skomignil. »Vsaj šest let je z dneva v dan enako slabe volje.«

Injekcija je pomagala medvedku

Pred dnevi smo imeli v Črnomlju nenavadnega bolnika — medvedka. Na kmetijskem obratu v Lokvah, ki je od Črnomlja oddaljen kaka 2 km, so delavci v gozdu zaslišali čudne glasove, podobne otroškemu jokju. Bili so prepričani, da se je v gozdu izgubil otrok. Ko so prišli do mesta, od koder je prihajal glas, so se začudili, ker so namesto otroka našli medvedka. Lovca Božo Burazer in Tone Fabjan sta ugotovila, da je medvedka kača pčičla v nogo. Žival se je rada dala ujeti. Dr. Deream je medvedku dal injekcijo proti kačjemu pikju, za žival

pa je poslej skrbel lovec Premok. Sprva ji je teknil le med in morda še mleko. Zdaj je kosmatinec zaprt v leseni kolibici.

Seveda se je žival kmalu naveličala dolgočasje, mignilo ji je pohlevnost in je zdaj prav razgrajna. Kmalu bi prevrnila kolibico.

Črnomljski lovci menijo, da so se medvedji v zadnjih letih preveč razmnožili in jih bodo morali začeti iztrebljati. Škoda, ki jo te zveri napravijo, je v kmetijstvu, je le prevelika. Malega medvedka bodo najbrž poslali v inozemstvo — za lepe denarce.

Jože Skot

Še 230.000 žrtev prvih atomskih bomb

Mednarodna komisija strokovnjakov je objavila najnovejšo statistiko o posledicah atomskega bombardiranja Hirošime in Nagasakija pred 16 leti. Ob samem bombardiranju ali kasneje za posledicami radiacije je umrlo 180.000 ljudi. Še zmeraj pa živi okrog 230 tisoč žrtev teh eksplozij. Te osebe v večjem ali manjšem obsegu (od opeklin in raznih krvavitav do levkemije in drugih neozdravljivih boleznih) bolehalo zaradi posledic radijskega sevanja. Tako je število žrtev prvih dveh atomskih bomb okrog 400.000.

OKROGLE

KOMPLIMENT

»Ali mi morda lahko zmenjate bankovec za pet tisoč?«

»Ne, res ne morem. Vendar hvala lepa, ker imate tako vtosoko mnenje o meni.«

DRUGA PLAT LJUBEZNI

»Ti, kaj je mogoče, da si to ženo uzel iz ljubezni?« vpraša prijatelj svojega mrišavega znanca, katerega žena je vsaj štirikrat težja od njega.

»Saj je nisem uzel — vzela me je!«

TEZAVE

»Sem slisal, da imaš avto. Kje pa dobiš rezervne dele?«

»O, z njimi je velike krize — nikjer ne morem najti novega nosu in malo rabljene lak-ti...«

TEZKO VPRAŠANJE

»Kaj mislite, tovariši: ali naj privedimo banket v počastitev našega novega bloka ali naj za tisti denar zgradimo še dvojce stanovanj?«

Za »tople poletne dni« (narekovanji veljajo letošnjemu poletju!) nova oblika kasak-bluz: zanimiv je ovalni izrez okrog vratu in pokončen pas z gumbi, pod katerimi se blizu vzpenja

M. Jasp: NEVIDNI GOSPODAR

Angel bi bil rad doumel, zakaj hoče sodnik tvegati, da bo ubil. Vsekakor ne zgled zaradi teh dvajset tisoč dolarjev. Res je to čedna vsota, vendar ne tolikšna, da bi razseden človek zaradi nje tvegati smrt. Torej je le en vzrok: tisto, kar piše na listku, mora biti tako pomembno, da bi sodnik Doldy raje tvegati življenje, kot pustiti, da Angel prebere.

Angel je videl, kako se Doldy pripravljala na skok... Kaj more on proti tej sodnikovi norosti... Doldy bo pač umrl.

OSMO POGlavJE

Vse to je trajalo komaj nekaj trenutkov. Angela je preblisnila misel, da je v hiši gotovo nekaj služabnikov. Slisali bodo strel, zato bo moral hitro pobrati iz koša zmečkan listek in pogegniti.

Zdajci pa je zazvonil telefon in pretiral tišino.

Doldy se je zdrzil. Zleknil se je v naslanjač in sopol od napora, na čelu pa so mu zasijale potne kaplje.

Na sodnikovi pisalni mizi je stal telefon, drugi pa na mizici zraven, pol metra od sodnika. Gotovo je bil povezan s javnim.

Angel je stegnil roko in vzel slušalko aparata z mizice. Hkrati je malo dvignil revolver in rekel sodniku:

»Odgovorite. Morda, vas kdo vabi na večerjo.«

Sodnik je bil brez moči, da bi se uprl. Kot v sanjah je dvignil slušalko: »Halo, tukaj sodnik Doldy.«

»Tukaj Rake!« je odgovoril ženski glas. Angel, ki je poslušal na drugem aparatu, je vzdrltel. Glas je bil tako jaseen in muzikalen, da je Angel nehoti pritisnil slušalko močneje na uho.

»Nevidni gospodar« ukazuje, da ostanete noč doma,« je nadaljeval ta čudoviti ženski glas. »Lahko se zgodi, da vas bo potreboval.«

Doldyjev pogled je bil poln čudnega strahu. Ozrl se je v Angela, kakor da ga vprašuje, kaj naj odgovori.

»Bom... bom doma!« je slednjic le zjecljal.

In zveza je bila pretrgana. Angel je odložil slušalko in pozorno gledal Doldyja, ki je z na pol odprtimi usti in kalnimi očmi strel v prazno. »Zelo zanimivo!« je rekel Angel.

»Klicala je... neka sorodnica...« je zamrmral sodnik.

»Zelo zanimivo,« je ponovil Angel. »Mora biti silno lepa, ko ima tako občanski glas. Toda, dajci priložnost Doldy,

po vaših volovsko izbuljenih očeh vidim, da mi skrivate resnico...«

»Doklej bo trajala ta bedasta šala?« je besno vprašal sodnik.

»Hm, dokler se ne bom naveličal,« je odgovoril Angel. »Čujte, kdo pa je ta vrli gospod, ki mu pravijo 'nevidni gospodar'?«

»Tega vam ne povem!« je odločno odgovoril sodnik.

»Tem slabše za vas.«

»Pojdite k hudici!«

»Saj ravno k njemu vas bom sedaj poslal.«

Angel je vstal, obšel mizo in se ustavil pred Doldyjem:

»Kaže, da se ne zavedate resnosti položaja, stari lopov. Prejle sem se šalil, ker se mi je vaša zadeva zdelá smešna... Zdaj postaja stvar resna. Kdo sem, veste. Povedati morate vse, kar vam je znano, če ne... Če ne vas bom poslal tja, kamor sem danes poslal Drakeja,« je rekel Angel s pretičim glasom in naslonil cev revolverja sodniku na srce.

Doldyjeve ustnice so se spacificile od strahu.

»In nikar ne lažite!« je dodal Angel.

Sodnik se je ugriznil v izsušeno ustnico. Bil je sodnik že dvajset let in je lahko spoznal človeka, ki je pripravljen na vse, od tistega, ki zgolj straši.

Toda v trenutku, ko je hotel spregovoriti, je v hodniku pred njegovo sobo odjeknil korak.

DEVETO POGlavJE

Angel je pozorno prisluhnil. To so bili enakomerni koraki, verjetno je prihajal služabnik. Sodnik je dvignil glavo in v očeh se mu je ukresalo upanje. Toda Angel je še zmeraj tiščal revolver v njegovo prsi.

Nekdo je rahlo potkal, Sodnik je pogledal Angela in ta mu je pošepetal: »Vprašajte, kaj želi.«

»Kaj je?« je vprašal sodnik.

»Spodaj je inšpektor Brayan, gospod. Govoril bi rad z vami!« se je pred vrati oglašil služabnik.

»Naj pride gor!« je pošepetal Angel sodniku.

Doldy ga je osuplo pogledal, potem pa veselo ponovil na glas.

»Naj pride k meni!«

Koraki v hodniku so se oddaljili. Angel je umaknil revolver s sodnikovih prsi, vzel z leve roko iz žepa cigareto, jo prižgal in rekel:

— Vzemite, pa še malo potrgite...

Vsak četrtek v vsaki hiši: DOLENJSKI LIST!